

STANISŁAW DUDA

Kpr. Stanisław Duda, pracowałem na PKP od 1938 r. do 26 sierpnia 1939 r. w dziale ruchu, zajmowałem stanowisko blokowego; 11 Batalion Saperów Kolejowych.

Po otrzymaniu powołania do armii polskiej na front 26 sierpnia 1939 r. zgłosiłem się do 6 Pułku Artylerii Ciężkiej. Wyjechałem 4 września ze Lwowa do Ostrowca Świętokrzyskiego i z powrotem na Lublin, z Lublina do stacji Hołuby. Nastąpiło wyładowanie z pociągu: furmankami jechaliśmy na dalszą organizację armii we Włodzimierzu Wołyńskim. Nocą z 18 na 19 września Sowieci okrążyli koszary czołgami i zmuszono Wojsko Polskie do złożenia broni. Wysłali [nas] do Rosji, przywieźli do Szepietówki. Obchodzili się względnie. Następnie odwieźli nas do łagrów w miejscowości Nowego Gradu [Nowogród], zmuszano do pracy głodnych Polaków bez względu na narodowość [sic!]. Po miesiącu wysyłali etapami na roboty.

Przyjechałem do Karakubu. Praca była ciężka, w kamieniołomach, bez żadnego wynagrodzenia prócz marnego jedzenia, [które] zależało od bardzo wysokiej normy. 22 maja 1941 r. wywieźli nas na Północ, do Uchty, w tajgi. Bardzo źle się [z nami] obchodzono – pędzono na roboty. [Kiedy] nie poszedłem, to zamknięto [mnie] do karca i raz dziennie dostarczano trochę rzadkiej zupy. Prócz tego NKWD-ziści nachalnie [mi] wmawiali, że się buntuję przeciwko Sojuzowi Sowieckiemu. Źle karmili, ludzie chorowali na szkorbut i inne choroby. Opieka [lekarska] była niedostateczna; higiena pod pseem – brud, pluskwy.

W pierwszych początkach na Północy mieszkaliśmy w ziemlankach, do czasu wybudowania szopy. Te budynki nie odpowiadały w letniej porze, a co dopiero mówić o zimowej, gdy mróz dochodził do 55, a nawet i 65 stopni. Przy tym zimnie pracowałem przy wykopie torfu, nawózce piasku, a nawet i gnali do lasu na pował w największe zamiecie, gdy grubość śniegu wynosiła 150 cm i więcej. Pracowało się po 12 godzin, prócz tego potrafili przytrzymać i na noc, gdy ludzie odmrażali [sobie] nosy, nogi, twarze, ręce.

Z łagrów zostałem zwolniony na mocy amnestii. Do polskiej armii wstąpiłem 25 lipca 1941 r.

Miejsce postoju, marzec 1943 r.